

SLOVNÍK ČESKÉ MLUVY MYSLIVECKÉ

Česká mluva myslivecká, Příručka mysliveckého názvosloví a úvod do nauky o myslivosti, Ing. Dr. Karel Šiman, generální ředitel st. lesů a statků, Praha 1946.

Adjunkt – (příručí), lesní, myslivecký mládenec

Alejka – střelecký stezník

Apel – poslušnost loveckého psa

Aplaudovati – pleskati, švihati kelkou daňčí zvěře

Aport – přines, povel loveckému psu

Artemis – řecká bohyně lovu (český překlad Děvana)

A vous! (čti a vů!) – zvolání na střelce, běží-li k němu srstnatá zvěř

Babka – stará zaječka (zaječí samice)

Bakadla – oči zaječí zvěře (světla)

Bakuláč – jelen, daněk, srnec s měkkým parožím obaleným ještě lýčím

Balabán – vycpaný nebo napodobený tetřívěk k přilákání živých tetřívků

Balamut – lovecký pes – ohař, který vystavuje drobné ptáky nebo-li balamutí, necnost loveckého psa

Barka – žertovně stará laň

Bázlivák – bázlivý pes, bojící se výstřelu

Bažantář – pytlák zvěře bažantní

Běhoun – mladý divočák jednoletý

Běhounky – hrubé (velké) broky

Běl – tuk spárkaté zvěře pod kůží

Besedy – shromaždiště zvěře pernaté, zejména kurovitých, k odpočinku, také zajíci

Bidláč – los s bidlovitým parožím na rozdíl od lopatáče

Bobčiti – trousiti bobky, zajíci, králíci

Brtník – medvěd evropský

Bručení – hlas klidného medvěda

Březňák – mladý zajíc, vržený v březnu

Březník – starý název psů používaných k lovu divočáků

Bublati – druhý verš tokajícího tetřívka

Buchtovati – vyrývati větší kusy země, divočáci

Bystřiti – o zvěři, když dává sluchem pozor

Bžunda – neúspěch na lovu

Bžundal – lovec, který nic neulovil, jde domů s bžundou

Čabranka - sedlo muflona

Čárovati – o lišce nebo rysu, klade-li v klusu šlépěje v přímé čáře

Čelesno – otvor psí boudy

Černavka – zrudné zbarvení zvěře do černava, do tmava

Čerstvá obnova – sníh právě napadlý

Čest, čestnost – myslivecká

Čiplenka – samičí mladá zvěř jelenovitá dosud neoplozená

Čiříkavka – žertovně o koroptvi

Čmuchal – žertovně o bočním jelenu

Čujík – lidově o výru nebo sýčku

Děvana (Lověna) – český název pro bohyni lovu (Diana)

Diváčina – zvěřina divočáků

Divačka – samice divočáků

Dlakoš – bobřík pižmový (ondatra)

Dlouhá obnova – padal-li sníh již před půlnocí

Krátká obnova – sněžilo-li až po půlnoci

Dlouhozobka – sluka lesní

Dolina – prohloubenina vyhrabaná jelenem nebo daňkem v říji k ochlazování

Dosled – dohledávka postřelené zvěře spárkaté

Dráždič – o špatném loveckém psu

Drnošlap – žertovně o bažantu

Dřítí honitbu – nemyslivecky zvěř v honitbě vybíjeti

Dubleť – dvojstřel

Dvojšlap – (přenáhlený nebo opožděný), stopní znamení jelena

Dýchánek – místo, kde se koroptve, těsně vedle sebe, vzájemně zahřívají, zvláště v zimě na sněhu

Exteriér – zevnějšek, vzhled u loveckých psů

Facír – myslivecký, potulný myslivec, hledající službu

Ferina – žertovně o lišce

Flobertka (těšíinka) – lehká ručnice k střelbě drobné zvěře, hlavně ptáků, nebo do terče pro náboje s okrajovým zápalem 70

Fretka – zdomácnělý albín tchoře

Frněti – šklebiti se, (o jelenu v říji)

Funěti – o divočácích, jezevci, vydře a kunách

Hadrář – nevhodný (žertovný) název mladého kňoura, lépe kalhotář

Hájemství (hájetina) – oddíl lesa nebo honbiště, svěřený jako služební okrsek hajnému k výkonu ochranné služby

Hálička – znamení (věchet slámy) označující, že je určité místo, plocha, zahájeno, tj. vstup zakázán

Hekati – o říjícím kamzíku, žene-li kamzici

Holubář – lidově jestřáb

Horňák – horský zajíc

Houně – kožich medvěda

Hráč – zajíc kličkující před psem

Hrádek – hrbolek země nebo sněhu v přední části šlépěje zvěře jelenovité

Hudlař – břídil, packal, o špatném střelci nebo lovcí

Huhlati – tichý hlas výra

Churavec – nemocný jelen, daněk, srnec, často se zrudným paroží

Chytadlo – zařízení, obvykle oplocená ohrada, l chytání živé zvěře, zpravidla spárkaté

Jamníci – psi norníci

Janek – žertovně o zajíci

Jistiti – bádati, o zvěři, když dává všemi smysly pozor

Jmelí – cizopasný keřík na stromech, dobré krmivo pro zvěř, bobule slouží k přípravě lepu na ptáky

Kačírky – kosírky, zahnutá pírka na kostrči kačerů

Kadaver – uhynulá, padlá zvěř, mršina

Kachnice – brokovnice velké ráže na divoké kachny

Kalhotář – žertovně slabý kňour, který krátkými zbraněmi někdy potrhá lovcí kalhoty

Kamínkovati – vypouštět nazelenalou rez (moč) na sněhu, o nemocných zajících

Kapakan – udice

Kazič – pes, který překáží jiným loveckým psům v práci

Klečkatost – klečkaté postavení zadních běhů loveckého psa, tělesná vada

Kmotr – žertovně o jezevci

Kohoutíce – bažantí slepice se zbarvením kohouta

Komolá zvěř – holá zvěř

Korály – ostnatý obojek užívaný při výcviku loveckých psů

Kořenáč – slabý daňčí lopatáč, vařečkář

Král lesů – básnické pojmenování jelena

Krejčík – žertovně slabý jelen

Křivé broky – má střelec, střílí-li špatně

Křížák – srnec – šesterák se vstřícně postavenou výsadou přední a zadní

Křížek jelení – hubertka, chrupavčitá kůstka v srdci jelenovité zvěře

Křížová liška – ryška s tmavými pruhy křížem na hřbetě

Křovák – zajíc zdržující se v křovinách

Kubík – žertovně o výru

Kudrnáč – žertovně o divočáku

Kýhák – krk divokých hus

Láčava – stará laň

Láje – smečka psů – honičů při štvanici

Lapená rána – výstřel bez míření

Lepnice – kůže vymazaná olejem k uschování vějíček

Leporid – míšenec samce králíka a samice zaječky

Lesňák – lesní zajíc

Líče – kachně

Lovčí – hodnost a název starých myslivců, 1. nejvyšší, krajský, župní; 1. královský, knížecí, dvorský

Lověna – bohyně lovu, srov. Artemis, Diana, Děvana

Maják – člun zastřený rákosím nebo haluzemi, užívaný při vodních honech

Mámení – stopní znamení jelena

Mamlas – pes, který si s nalezenou zvěří hraje a nepřináší

Marasmus – tělesná sešlost zvěře

Matěj – žertovně o zajíci

Medovka – lidový název kuny lesní

Mech – lýčí na paroží

Mecháč – jelen s parohy v mechu (v lýčí)

Mikotati – pískati, hlas srnčete nebo srny

Mladík, mladíček, mladoch – mladý zajíc

Mnich (holec) – jelen, který parohy vůbec nevysadí

Mrmlati – broukavý hlas unaveného jelena v říji

Mroukati – hlas zajíce v klidu nebo honí-li samci veverek samice

Mručeti – hlas jezevce

Mumlati – zlobný hlas medvěda

Nážnačky – výponky na paroží

Nůsek – uskřinutá část země nebo sněhu mezi hroty spárků ve šlápěji jelena

Objezdník – 1. Pojízdny myslivec, konající službu koňmo, 2. Vedoucí láje psů při štvanicích

Obzíratí – 1. O zvěři, dává-li zrakem pozor, 2. O lovcích, pozoruje-li zvěř nebo krajinu

Obzorka – malý lovecký dalekohled

odezva – bojovná odpověď jelena v říji na výzvu soka

odštělek – odstřelená část předmětu, na nějž střela narazila

ochozník (obežnaváč) – myslivec, který zvěř na ochozech sleduje, stopuje a obeznává

okař – pytlák, který klade, líčí oka na zvěř

okusek – zvěří ukousnutá část rostliny

oméstí – žertovně o lovcích, když chybil zvěř, ometl zajíce

osny – špičáky jelení zvěře

ostralka – druh kachen divokých

paběrkovati – o lišce, hledá-li hrabáním myši

palice – název hlavy jen u divočáků

pantáč – název jelena ve vých. Asii, dokud má paroží v lýčí

pazoury – prsty a drápy šelem

paže – přední běhy medvěda

pelešnice – kuna lesní

pelicháč – stará divoká kachna

pěšník – stezník šoulací

pletky – pletená oka k pytláckému chytání zvěře

pobočník – boční jelen, slabší jelen v říji

podnésky – mláďata ptáků z opožděné snůšky vajec

polař (myšař) – odrůda tchoře

polňák – polní zajíc, žijící v polích

poustevník – žertovně o jezevci

prk – pach říjných jelenů a daňků

prtě – pěšinky zaječí

příčina – hustá leč v lese, zvěř stojí v příčině

příkradnice – zástěna z chvojí, klestí, rákosí, za níž se lovec ke zvěři připlíží

příkrajník – síť k lapání lišek nebo králíků v norách

puvák – lidový název výra

pytlačka – rozkládací ručnice pytláků

ragout – zvěřina spárkaté zvěře k vaření

rokule – jednoroční laňka

rytířská zvěř – o divočácích

shůňka – naháňka, při níž honci zvěř shánějí na určité místo

slednice – zálomek směrový (k sledování postřelené zvěře)

sledy – stopy zajíců a králíků

sluneční tok – toká-li tetřívek nebo tetřev za světla

staroch – žertovně o starém zajíci

stařena – žertovně o staré lani

strouhánky – místa odřená na stromcích parůžky srnců

strýc – žertovně o jezevci

struhy – hlodavé zuby u zajíců

sudlík – ohař ostnosrstý

sumka – malá brašna nebo kožené pouzdro na kulové náboje

šavláč – jelen škůdník se šavlovitým paroží

škrabáky – drápy zajíce a králíka

trtkem jíti – pomalu klusati, o zvěři spárkaté

vajíčkář – pytlák sbírající vejce pernaté zvěře

větevnicka – kuna lesní

vražedník – výbojný jelen škůdník s bodákovitým paroží

vnadič – pytlák, lákající zvěř vnaďením

vřešťák – lidově o zajíci

zábrk – zahřadování tetřeva na tokaniště, myslivci chodí na zábrk vyslýchat

zadina – odpadkové obilí ke krmení zvěře

západy – kryty, do nichž pernatá zvěř zapadá

zásed – způsob lovu, při němž lovec vsedě na zvěř čeká, číhá

zásedka – nízký posed

zášlap – opožděný krok, stopní znamení jelena

zvědy – vycházeti na zvědy, o jezevci

žabař – menší odrůda tchoře

žvechat – hledati potravu zobákem ve vodě, o divokých kachnách